

Examenul național de bacalaureat 2023

Proba E. a)

Limba și literatura română

Varianta 5

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică

Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

— Întrebările ce urmează vor să scoată în lumină secretul tinereții fără de bătrânețe, cuprinse deopotrivă în literatura pe care o scrieți. Care este cel mai vechi început?

— În 1942, spre primăvară, am cunoscut redacția literară a *Timbului*. Era condusă de M. R. Paraschivescu. Dar nu mai țin minte cum am ajuns la *Timbul*. Țin minte cum am ajuns să pun un picior pe țărnul literaturii. Prin legătură de generație. L-am cunoscut pe Geo Dumitrescu. De ce el și nu altul? Apăreau multe reviste. Mi-a căzut în mână *Albatros*. Filiațiile acestea literare nu sunt hotărâte voit, ci prin instinct. „La asta mă duc”, mi-am zis. Am citit adresa pe coperta revistei și m-am înființat pe Calea Griviței, numărul 257. Ei bine: la postul lui se găsea un băiat ca mine, un mărunțel foarte vioi, ai fi zis că mă aștepta.

— Câți ani aveai?

— 18 și unul, și altul.

— Se putea scoate revistă la 18 ani?

— Uite că se putea. Geo era acolo, afișase *Albatros* pe ușa odăii. O odaie de patru pe patru, așa ceva. Și asta era și casa lui. Cum s-ar zice, se afla la domiciliu și la datorie în același timp. Ceea ce nu știu e dacă tinerii din zilele astea mai sunt atât de stabili. Pe atunci, nu era o glumă că Geo se afla la postul lui. Geografic, el reprezenta orașul. Venisem de foarte puțină vreme și nu cunoșteam pe nimeni în București. [...]

— Cum v-a primit Geo Dumitrescu?

— Am intrat, am discutat c-o fi, c-o păți. Cei de aceeași generație au mereu ce vorbi. Despre literatură, firește. Iar pe urmă nu mai avea să ne despartă nimic. Asta nu înseamnă că am evoluat împreună. [...] Dar iată că, după 30 de ani de carieră literară, această luminiță care s-a aprins pe Calea Griviței a rămas mereu aprinsă, cu voia sau fără voia lui.

— A „lui”, Geo Dumitrescu?

— Da. Pentru că tot datorită lui, probabil, nu mai țin minte prea bine, dar cred că tot prin Geo am ajuns la *Timbul*. Am intrat corector. [...]

— Pentru o mare parte din cititori, afirmațiile dumneavoastră vor fi descoperiri.

— Sunt și pentru mine unele dintre ele, pe măsură ce mi le împrăpățez. Țin minte că atunci, din tipografie, unde eram corector, am trimis la un moment dat o bucată literară intitulată *Pârlitul*. Tot la *Timbul* am trimis-o redactorului de pagină a II-a – care era pagina culturală. Nu mi-am făcut nicio idee dinainte despre ceea ce va urma și surpriza a fost copleșitoare: redactorul paginii (intitulată *Popasuri*), pe care nu-l cunoșteam și care era un poet, anume M. R. Paraschivescu, mi-a făcut o invitație la locuința lui Tiberiu Treținescu, băiat tot din generația noastră și unde M. R. Paraschivescu, în maniera sa, care avea să devină fascinantă, care avea să fascineze și generațiile viitoare, a scos din buzunar un manuscris: „să vă citesc ceva formidabil!” a anunțat el. Când colo, aud că titlul lucrării era *Pârlitul*.

Interviu cu Marin Preda, realizat de Sânziana Pop și publicat în *Luceafărul*, nr. 29/18 mai 1974

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Indică sensul din text al secvenței *țin minte*.

6 puncte

2. Menționează numele revistei al cărei sediu se află în locuința lui Geo Dumitrescu, utilizând informațiile din textul dat.

6 puncte

3. Precizează un efect pe care îl are asupra lui Marin Preda dialogul cu Sânziana Pop, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat.

6 puncte

4. Explică motivul pentru care Marin Preda este surprins de titlul textului pe care vrea să îl citească M. R. Paraschivescu.

6 puncte

5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte, atitudinea lui Marin Preda față de Geo Dumitrescu, așa cum reiese din textul dat.

6 puncte

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă vârsta este sau nu un obstacol în inițierea unor proiecte artistice, științifice, sociale etc., raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din interviul cu Marin Preda, realizat de Sânziana Pop, cât și la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea, respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte. 6 puncte

În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, două modalități de caracterizare a personajului, identificate în fragmentul dat.

În dimineața de 28 aprilie, un vizitator neașteptat bătu la ușa portarului Julius. Necunoscutul era un tânăr lung, palid, și vorbea puțin gângav, stânjenit, dar afectându-și în același timp gângăveala; se rezemă într-un baston necioplit, pe care îl ținea cu amândouă mâinile la spate. Julius venise numai cu puține minute înainte, ca să deschidă ferestrele sălii de lectură și să scuture praful din biroul directorului. Era singur în toată clădirea. Era încă prea devreme, nu mai mult de șase jumătate. Firește, vizitatorul neașteptat îl înciudă, cu atât mai mult cu cât vorbirea lui împiedicată se dovedea plină de taine. Julius nu izbutise să-i afle numele. Era străin, de-abia picat de la gară; Julius zărise geamantanul în trăsura care îl aștepta la poarta bibliotecii. Nici motivul vizitei nu izbuti să-l afle. Necunoscutul revenea – după scurte pauze, în care timp schimba poziția bastonului – la aceeași întrebare inițială:

— Și știi bine că *nimic* nu s-a schimbat în bibliotecă?

Julius îl asigura stăruitor că totul era ca mai înainte; nu s-a schimbat nimic, pentru că toate erau bune așa cum erau; de ce să se schimbe?

— Bibliotecarul e aici?

— Cum se poate? D. Cesare vine la opt. Biblioteca se deschide la nouă. Cum ar putea veni cu noaptea în cap?

— Firește, firește... Așadar, nimic?... Hm! E de necrezut! Dumneata ai fost aici astă-noapte?

— Nu rămâne nimeni noaptea aici, dar ușa o închid eu, seara. Și vedeți, e destul de zdravănă.

Mircea Eliade, *Lumina ce se stinge...*

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 6 puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale unui text poetic studiat*, aparținând lui Mihai Eminescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;

– comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic;

– analiza a două elemente de compoziție și/sau de limbaj, semnificative pentru textul poetic (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Examenul național de bacalaureat 2023

Proba E. a)

Limba și literatura română

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Varianta 5

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică

Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total obținut pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A. (30 de puncte)

Notă

Punctajul pentru formularea răspunsului în enunț și pentru corectitudinea exprimării, ortografie și respectarea normelor de punctuație se acordă în cazul în care răspunsul dezvoltă subiectul propus, chiar dacă acesta nu este corect sau complet.

1. indicarea sensului din text al secvenței date (de exemplu: *îmi amintesc* etc.) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografia și respectarea normelor de punctuație – 1 punct **6 puncte**
2. menționarea numelui revistei al cărei sediu se află în locuința lui Geo Dumitrescu (*Albatros*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografia și respectarea normelor de punctuație – 1 punct **6 puncte**
3. precizarea unui efect pe care îl are asupra lui Marin Preda dialogul cu Sânziana Pop (de exemplu: revelație, împrăștierea memoriei etc.) – 2 puncte; justificarea răspunsului cu o secvență semnificativă din text (de exemplu: *Sunt și pentru mine unele dintre ele, pe măsură ce mi le împrăști.*) – 2 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografia și respectarea normelor de punctuație – 1 punct **6 puncte**
4. explicarea motivului pentru care Marin Preda este surprins de titlul textului pe care vrea să îl citească M. R. Paraschivescu: precizarea motivului (de exemplu: titlul textului citit coincide cu cel al textului trimis la redacție etc.) – 2 puncte; explicare nuanțată – 2 puncte/încercare de explicare – 1 punct; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografia și respectarea normelor de punctuație – 1 punct **6 puncte**
5. prezentarea atitudinii lui Marin Preda față de Geo Dumitrescu, așa cum reiese din textul dat: precizarea atitudinii (de exemplu: admirație etc.) – 2 puncte; prezentare adecvată și nuanțată – 2 puncte/încercare de prezentare – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

B. (20 de puncte)

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție **1 punct**
- câte 2 puncte pentru enunțarea oricăror două argumente adecvate opiniei formulate: enunțare clară, în concordanță cu opinia formulată – 2 p.; încercare de enunțare – 1 p. **2 x 2 puncte = 4 puncte**
- câte 2 puncte pentru dezvoltarea corespunzătoare a fiecăruia dintre cele două argumente enunțate: dezvoltare clară, nuanțată – 2 p.; încercare de dezvoltare, schematism – 1 p. **2 x 2 puncte = 4 puncte**
- valorificarea textului în dezvoltarea oricărui argument – 3 p./simpla citare a unor secvențe din text – 1 p.; raportarea la experiența personală sau culturală în dezvoltarea oricărui argument – 1 p. **3 puncte + 1 punct = 4 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente **1 punct**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare: utilizare adecvată – 2 p.; utilizare parțial adecvată – 1 p. **2 puncte**
- respectarea normelor limbii literare (0 – 1 greșeli lexicale sau morfo-sintactice – 1 p.; 2 sau mai multe greșeli – 0 p.) **1 punct**

- respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0 – 1 greșeli ortografice și de punctuație – 1 p.; 2 sau mai multe greșeli – 0 p.) **1 punct**
- așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte **1 punct**

În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Conținut – 6 puncte

- prezentarea a două modalități de caracterizare a personajului, identificate în fragmentul dat
 - precizarea fiecărei modalități de caracterizare (caracterizare directă, caracterizare indirectă): 1 punct + 1 punct = 2 puncte
 - prezentarea fiecărei modalități de caracterizare precizate: prezentare adecvată și nuanțată, prin ilustrare cu exemple din fragmentul dat – 2 puncte + 2 puncte = 4 puncte; încercare de prezentare, simpla indicare a unor trăsături – 1 punct + 1 punct = 2 puncte

Redactare – 4 puncte

- utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte); punctuația – 1 punct (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte)

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Conținut – 18 puncte

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică **6 puncte**
 - precizarea perioadei, a curentului cultural/literar sau a orientării tematice: 2 puncte
 - numirea a două trăsături ale perioadei, ale curentului cultural/literar sau ale orientării tematice precizate: 2 x 1 punct = 2 puncte
 - evidențierea celor două trăsături, prin valorificarea textului: 2 x 1 punct = 2 puncte
- comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic studiat **6 puncte**
 - precizarea temei: 2 puncte
 - câte 2 puncte pentru comentarea oricăror două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic: 2 x 2 puncte = 4 puncte (comentarea adecvată – 2 puncte; încercare de comentare – 1 punct)
- câte 3 puncte pentru analiza oricăror două elemente de compoziție și/sau de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat **2 x 3 puncte = 6 puncte**
 - analiza fiecărui element ales, justificând relevanța acestuia pentru textul poetic – 3 puncte; analiza fiecărui element ales, fără justificarea relevanței – 2 puncte; abordarea schematică, fără justificarea relevanței – 1 punct

Redactare – 12 puncte

- existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere **1 punct**
- logica înlănțuirii ideilor **1 punct**
- abilități de analiză și de argumentare **3 puncte**
 - relație adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți de valoare relevante – 3 puncte; relație parțial adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți parțial relevante – 2 puncte; schematism – 1 punct
- utilizarea limbii literare (stil și vocabular potrivite temei, claritate a enunțului, varietate a lexicului, sintaxă adecvată – 2 p.; vocabular restrâns, monoton – 1 p.) **2 puncte**
- ortografia (0 – 1 greșeli – 2 p.; 2 greșeli – 1 p.; 3 sau mai multe greșeli – 0 p.) **2 puncte**
- punctuația (0 – 1 greșeli – 2 p.; 2 greșeli – 1 p.; 3 sau mai multe greșeli – 0 p.) **2 puncte**
- așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.